

İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME İLE GELENEKSEL ÖĞRENME GRUPLARI ARASINDAKİ FARKLAR

Vesile YILDIZ*

ÖZET: İşbirlikli öğrenme, üzerinde birçok araştırma yapılan, bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu etkileri kanıtlanmış bir öğretim yöntemidir. Bu yazının amacı işbirlikli öğrenme ile geleneksel öğrenme grupları arasındaki öğretmen ve öğrencinin rolü, öğrenme etkinliğini planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerindeki farklılıkları ortaya koyarak işbirlikli öğrenme ve sınıflardaki öğrenme gruplarının özelliklerini açıklamaktır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: İşbirlikli öğrenme grupları, geleneksel öğrenme grupları

ABSTRACT: Cooperative learning is a teaching method into which a lot of research has been carried out and which has been proved to have a positive effect on cognitive and affective outcomes. The aim of this article is to show the differences between cooperative learning and traditional learning groups in terms of the role of the teacher and the student, planning the learning activities, implementation and evaluation processes and to explain the characteristics of cooperative and traditional learning groups.

KEY WORDS: Cooperative learning groups, traditional learning groups.

GİRİŞ

İşbirlikli öğrenme, aktif öğrenme yöntemlerinin temelindeki konuşma, dinleme, yazma ve yanşmanın kullanıldığı, bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu etkileri kanıtlanmış işbirliği becerilerinin ön plana çıktığı temelinde sosyal etkileşim olan, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilen, zihinsel yeteneklerini kullanmasını sağlayan, kendi öğrenmesi ile ilgili kararlar almasına olanak veren, bir öğretim yöntemidir [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

Bu yazıda önce işbirlikli öğrenme yöntemi açıklanarak geleneksel öğrenme grubu ile arasındaki farklar ortaya konacaktır. Daha sonra işbirlik-

li öğrenme grupları açıklanacak, buna bağlı olarak da sınıflarda hangi grubun gerçek işbirlikli öğrenme grubu olduğunun anlaşılabilmesi için sınıflardaki öğrenme grupları özetlenecektir.

İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME NEDİR?

Son yıllarda pek çok eğitimcinin ilgisini çeken işbirlikli öğrenme etkinlikleri hem tüm sınıfa yönelik geleneksel öğretim yöntemlerine hem de bireysel öğretim yöntemlerine seçenek oluşturmaktadır [4]. Kısaca işbirlikli öğrenme değişik yetenek, cinsiyet, ırk ve sosyal beceri düzeylerinden gelen öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirmeleri sürecidir [1,5]. Gantile ise işbirlikli öğrenmeyi, bir amaca ulaşmaya çalışılırken öğrenciler arasındaki (varolacak) iç ilişki türü olarak tanımlamaktadır [10].

İşbirlikli öğrenme, öğretmenin yönergelerini izlemenin, mekanik bir beraber çalışmanın ötesindedir. Hareketlerin arkasında düzenli bir çevre ve sağlam bir arkadaşlık vardır [3].

İşbirlikli eylem için bir soru vardır: “Ne yapmamız gerekiyor?” (Ne yapmam değil). Çalışmaya başlamadan önce de “Neyi tamamlamamız gerekiyor” durumunun tüm grup üyelerince açığa çıkarılması gerekmektedir. Gruptaki her üyenin kendine düşen kısmı tamamlaması ve işbirlikli çabaya katkıda bulunduğunu hissetmesi çok önemlidir. İşbirlikli öğrenme çalışmasında üyeler kendilerine şu soruları sorabilirler:

* Öğr. Gör. Dr. Vesile Yıldız, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

1. Hepimiz tarafından anlaşılıp kabul edilmiş, paylaşılmış bir grup amacımız var mı? (Grup ürünü).
2. Her birimiz ödev de sorumluluk alıp katkıda bulunuyor muyuz?
3. İşbirlikli bir grubun çalışması için gerekli olan davranışları gösteriyor muyuz? [5]. Bu noktada işbirlikli öğrenmenin daha iyi anlaşılabilmesi için geleneksel öğrenme grupları ile karşılaştırma yapmaya gerek görülmüştür.

İşbirlikli Öğrenme İle Geleneksel Öğrenme Grupları Arasındaki Farklar

Bütün grup çalışmaları işbirlikli öğrenme etkinlikleri olarak değerlendirilmemelidir. Sadece çocukları gruplara yerleştirerek birlikte çalışmalarını istemekle, çocukların işbirliği yapacakları düşünülmemelidir. Çocukların birbirine yakın oturmaları ve onların bir grup olduğunu söylemeleri işbirliğini sağlamamaktadır [11]. Açık gözün de belirttiği gibi her küçük grup çalışması özellikle okullarımızda uygulanmakta olan küme çalışması da işbirlikli öğrenme değildir. İşbirlikli öğrenmenin uygulandığı sınıflar, ne çocukların tek tek ya da gruplar halinde yarıştıkları ne de sıralar halinde oturup öğretmenleri dinledikleri ya da bireysel çalışma yaptıkları yerlerdir. Tersine işbirlikli sınıflar, çocukların küçük gruplar halinde etkileşimde bulunduğu, öğretmenlerin aralarda dolaşarak gereksinim duyanlara yardımcı olduğu yerlerdir [1].

İşbirlikli öğrenmeyi diğer küçük grup çalışmalarından ayıran en önemli özellik grup çalışmasının grup üyelerinin işbirliği yapmalarını sağlayacak biçimde yapılandırılmasıdır. Çocukların yalnız öğrenmeleri önemliken diğerleriyle çalışarak öğrenmeleri de en az bunun kadar önemlidir. İşbirlikli öğrenme gruplarında çocuklar nasıl yardım edip alacaklarını öğrenirler. Aksi takdirde

grup çalışması bir üyenin başkalarıyla etkileşimde bulunmadan bireysel çalışmaya dönüşecektir. İşbirlikli öğrenme durumunda amaca ulaşmalar karşılıklı olarak ilişkilidir; bir çocuk amacına ulaştığında onunla bağlantılı tüm çocuklar ortaklaşa amaçlarına ulaşırlar [5, 10, 12].

İşbirlikli öğrenme gruptaki çocuklara iki sorumluluk verir: Hedeflenen davranışı öğrenme ve diğer grup üyelerinin hepsinin aynı şekilde yapısından emin olmak [13]. Johnson ve Johnson gruptaki bir çocuğun bireysel olarak hedeflerine ancak diğer üyeler de başarılı olurlarsa ulaşabileceğini, Hawkins, Douck ve Liskner de işbirlikli öğrenmenin olumlu ödüller için bir çocuğu diğerine bağımlı kıldığını belirtmektedir [10]. İşbirlikli öğrenme ile geleneksel öğrenme grupları arasındaki farklar Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1 işbirlikli öğrenme ile geleneksel öğrenme grupları arasında öğretmenin ve öğrencinin rolü, öğrenme etkinliğini planlama, uygulama ve değerlendirme süreçleri açısından farklılıklarını ortaya koymaktadır. Bundan sonraki bölümde planlama, uygulama ve değerlendirmeye ilişkin farklılıklar ayrıntılı biçimde ortaya konacaktır.

İşbirlikli Öğrenme Uygulamalarında Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Farklılıklar

1. İşbirlikli öğrenme çalışmalarına başlamadan önce akademik ve sosyal becerilerinin kazanımı ile ilgili amaçlar belirlenir. Akademik iş tespit edilir ve onunla ilgili araç-gereç hazırlanır. Sosyal becerilerin öğretimi; beceriyi tanımlama ve ihtiyacı gösterme, çalışma akışında yerini belirleme, öğrencilerin pratik yapmasını sağlama, başarılı durumları gösterme, beceriyi doğal olarak oluşturma kadar pratik çalışmayı sürdürme gibi aşamalardan geçer.

2. İşbirlikli öğrenme çalışmalarında öğrenciler sekiz aşamada görev yaparlar. Bunlar: Grupların oluşturulması, görevin analizi ve öğ-

Tablo 1. İşbirlikli Öğrenme İle Geleneksel Öğrenme Grupları Arasındaki Farklar

İşbirlikli Öğrenme Grupları	Geleneksel Öğrenme Grupları
Grup üyeleri arasındaki olumlu bağımlılığa dayalıdır. Gruptaki bir çocuk bireysel olarak hedeflerine ancak diğer çocuklar da başarılı olursa ulaşabilir. Bu bağımlılığın içinde amaç, ödül, kaynak, rol, sembol tanıtım, fantezi birliği, görev, ve tepki bağımlılığı vardır.	Grupta olumlu bağımlılık gözlenmez.
Heterojen gruplar oluşturulur. Gruplar, yetenek, cinsiyet, ırk, sosyal ve kişilik özellikleri açısından karmadır. Böyle bir gruplama, engelli ve zayıf çocukların sınıfta bir yeri olmasını sağlar.	Heterojen grupları oluşturulmasına dikkat edilmez. Homojen bir grup yapısı gözlenir.
Liderlik grup üyeleri arasında paylaşılmaktadır.	Grubu yönlendiren bir lider vardır.
Üyeler birbirlerinin öğrenme sorumluluğunu taşırlar. Grup sorumluluğu vardır.	Üyeler nadiren diğerlerinin öğrenmesi için sorumluluk duyarlar. Bireysel sorumluluk var.
Her üyenin en iyi derecede öğrenebilmesi için üyeler arasında iyi çalışma ilişkilerinin yapılandırılması amaçlanır. Gruptan çıkmış tek bir ürüne vurgu yapılır. İş ve devamlılık önemsenir. İlerlemeye yönelik dayanışma vardır.	Çoğunlukla tek başına çalışma vardır. Grup üyeleri bireysel ürünler yaratırlar ve yapılan işe önem verirler.
Sosyal beceriler doğrudan öğretilir (liderlik, iletişim yeteneği, birbirine karşı dürüstlük, karar verme, grup içindeki çatışmaların çözümü, paylaşma gibi).	Sosyal becerilere daha az önem verilir. Bireyler arası ilişkiler ve küçük grup becerileri genellikle yanlış biçimlendirilir, yarışma vardır.
Öğretmenin gözlemci ve katılımcı bir rolü vardır. Grup sürecinde ortaya çıkan sorunları çözer, yönlendirme yaparak dönüt verir.	Öğretmen gruplara nadiren karışır, gözlemlerde bulunur, gruba önem vermez, bireysel çalışmalar değerlendirilir.
Öğretmen, grupların daha etkili çalışabilmesi için uygulama sürecindeki gerekli işlemleri yapılandırır.	Uygulama sürecindeki gerekli işlemlerin yapılandırılmasına dikkat edilmez.
Grup üyelerine bireysel sorumluluk verilir. Bu sorumluluk, her üyenin değerlendirileceği ve çalışacağı materyalle ilgilidir. Üyeler birbirlerine ilerlemeleri ile ilgili dönüt verirler. Grup üyeleri kime yardım edilmesi ve kimin güdülenmesi gerektiğini bilirler. Grup, amaca ulaşmak için belirlediği yolda grup etkinliğini en iyi kullanacak şekilde ilerler.	Grup çalışmasında paylaşımı sağlamak için yeterince bireysel sorumluluk yoktur. Birbirlerinin çalışmalarından ara sıra yararlanma gözlenir.

Kaynak: Miller, 1989; Johnson, Johnson ve Holubec, 1990, 1994; Gömleksiz, 1993.

renme işlevinin seçilmesi, bir akış şemasının çizilmesi, işleme katılım, bilgi toplama ve analiz, geliştirme planlarının yapılması, planın uygulanması, değişiklikler gerektiğinde bunların uygulanması.

3. İşbirlikli öğrenme yöntemi tek bir teknikten oluşmadığı için uygulanacak teknik dersin amacına, konuya, öğrencilerin öğrenme düzeyine, yetenek ve eldeki olanaklara bakılarak önceden

tespit edilir. Bununla birlikte bu tekniğin dersin hangi aşamasında ne kadar süre ile kullanılacağı önceden planlanır.

4. Çalışma alanı ve sınıf çocukların katılımını ve konsantrasyonlarını olumlu yönde etkileyecek şekilde düzenlenir. (mobilyaların düzenlenmesinde belirli bölgelere etiket ve işaretler konulması gibi) Gruplar yüzyüze etkileşimi sağlayacak şekilde oturur.

5. Gruplar çocuklar belli bir düzeye gelinceye kadar öğretmen tarafından rastgele belirlenir. Rastgele seçimde değişik belirleyiciler kullanılır. Doğum yerleri, yaptıkları işler, kıyafetlerindeki renk, oyun kartları gibi. Örneğin hayvanların isimlerine göre aynı hayvanı çekenler bir grubu oluşturur.

6. Grup büyüklüğü mevcut materyal, akademik işin türü, çalışmaya ayrılan zaman süreci, öğrencilerin sahip olduğu sosyal becerilere göre değişiklik gösterir. Öğrenciler istenilen sosyal becerilere ulaşmaya kadar 2-3 kişilik küçük gruplarda çalıştırılır.

7. Olumlu bağımlılığı sağlayabilmek için çalışmalarda grup üyelerine malzeme getirici, yazıcı okuyucu, sözcü, gözcü, kontrol edici, özetleyici, destekleyici, iş bittikten sonra temizleyici, araştırmacı gibi roller verilir. Rollerin dağıtımı sırasında öğrencilerin ilgisini çeken yollar izlenir, grupta saçı en uzun olan yazıcı, boyu en uzun olan okuyucu, ikinci olan malzeme getirici gibi.

8. Çalışmanın akışını bozmadan çıkabilecek gürültüyü azaltmak için önceden bazı sinyaller hatırlatmalar kullanılır. Az gürültü için farklı, tam sessizlik için farklı işaretler kullanma gibi.

9. Öğretmen uygulamayı başlatmadan önce akademik işi, görevi, hedefleri kavram ve stratejileri, prosedürü, başarı için kriterleri, beklentileri açıklayarak grup çalışmasını ve amacını öğrencilere net bir şekilde ifade eder. Daha sonra grup üyeleri aynı anda aynı akademik iş için çalışmaya başlarlar.

10. Çalışmalar devam ederken öğretmen, fikir ve düşüncelerin paylaşılmasında, gruptaki her üyenin katılımının sağlanmasında düşüncelerin birbirleriyle ilişkilendirilmesinde, grup raporunun veya projesinin hazırlanmasında destek olur. Bunun dışında öğretmen geri bildirim vererek, unutulmaları ilave ederek, yapılacak işin anlaşılıp anlaşılmadığını ve diğer gruplarla kurulan iletişimi kontrol ederek, incelenen kavramları mevcut bilişsel çerçeve içine yerleştirerek sürekli öğrencilerin arasındadır.

11. Bir grubun çalışmasını diğerlerinden önce bitirmesi durumunda erken bitiren grubun yaptıkları öğretmen tarafından kontrol edilir. Bir zaman limiti konularak yeni kısa görevler verilir. Bunun dışında erken bitiren grubun üyeleri diğer gruplara yardım için de gönderilebilir.

12. Gruplar yaptıkları çalışma ile ilgili bir sonuca ulaştığında çalışmalarını bitirirler. Değerlendirme işlemine çocuklar da katılır, öğrenmenin nitelik ve niceliği belirlenir.

13. Grup çalışmasının bitirilmesinde grup üyelerinin arkadaşlarına yeni gruplara gittiklerinde götürecekleri referans mektupları hazırlama, grup fotoğraflarını çekme, grubun yaptığı çalışmaları ve raporları sergileme, açıklama, yayınlama, en iyi yaptıkları üç şeyi ve daha sonra yapacakları bir şeyi belirtme gibi değişik çalışmalar yapılır [1, 4, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 24, 25]. Bu durum, sınıflarda uygulanan işbirlikli öğrenme ilkelerinin oluşturulmadığı, yapılandırılmamış grup çalışmalarının işbirlikli öğrenme yöntemi olmadığını göstermektedir.

İşbirlikli öğrenmenin yarışmalı ve bireysel çalışmalarla karşılaştırıldığında ise aşağıdaki niteliklere sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

1. Başarmak için daha fazla çaba: Bu durum, tüm çocukların üstün başarı ve üretici olmaları, zamanı iyi değerlendirme, üst düzeyde muhakeme ve düşünme yeteneğine sahip olmaları durumunu içerir.

2. Çocuklar arasında daha olumlu ilişkiler: Karşılıklı ilişkilerde güven, farklılıkları ve birleşimleri anlayışla karşılama, bireysel ve akademik desteğin alınması bu kapsamdadır.

3. Daha fazla psikolojik destek: Genel psikolojik rahatlama, sosyal gelişme, kendine güven, olumsuzluk ve strese karşı koyma yeteneğini içerir [14].

İşbirlikli çalışmalarda iki durum söz konusudur. İlki, çocukların amaca ortak olması; diğeri de, değişik yaklaşımlar gösterebilmesidir. Amaca ulaşmak için birçok yol olduğu durumlarda, çocuklar kendi yollarını bulmaları ve bunları sonuna kadar izlemeleri konusunda teşvik edilir [15].

Araştırma sonuçlarına göre işbirlikli öğrenmenin yarışma ve bireysel çalışmaya göre birçok öğrenme ürünü üzerinde olumlu etkileri vardır [1]. Bundan sonraki bölümde işbirlikli öğrenmeyi daha iyi tanıyabilmek için işbirlikli öğrenme grupları açıklanacaktır.

İŞBİRLİKLI ÖĞRENME GRUPLARI

Çocuklar belli amaçları paylaşmak üzere bir araya gelerek işbirlikli öğrenme gruplarını oluştururlar. Bunlar üç şekilde oluşabilir.

1. Formal işbirlikli öğrenme grupları: Bu tür gruplar bir ders saati veya birkaç hafta süreli olarak oluşturulabilir. Öğrenciler bizzat katılarak materyali organize eder, açıklar, özetler ve mevcut kavramlar ile birleştirir.

2. İnfomal işbirlikli öğrenme grupları: Birkaç dakika ile bir ders arasında değişen süreler için oluşturulur. Bu sistem konuşma, gösteri, film ve video gibi doğrudan öğretmede kullanılır. Öğrencilerin dikkatlerinin öğretmek istenen materyale çekilmesi amaçlanır.

3. İşbirliği esaslı gruplar: Bunlar uzun süreli-dir (En az bir yıl). Heterojen gruplardır. Üyelik kalıcıdır. Yardımlaşma, teşvik, akademik gelişmeye yardım vardır. Uzun dönemli sorumluluk yükleyen ilişkiler oluşturulur [14, 16].

Bazı öğrenme grupları, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırır ve sınıf ortamının kalitesini artırırken, bazı öğrenme grupları öğrencilerin öğrenmesine engel olur, uyumsuzluk ve sınıf ortamında hoşnutsuzluk yaratır. Bu durumda hangi grubun gerçekten işbirlikli grup olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Aşağıdaki Tablo 2'de sınıflardaki öğrenme grupları özetlenmektedir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğrenme grupları arasında öğrencilerin katılımı, amacı, birbirleriyle ilişkileri, sorumlulukları, güdü ve grup sürecinin işleyişi açısından farklılıklar vardır.

Sahte öğrenme ve geleneksel öğrenme grubunda öğrencilerin birbirleriyle yarıştıkları ve grup çalışmalarına karşı isteksiz oldukları görülmektedir. Grubun bir üyesi olarak değil de bireysel olarak değerlendirileceklerine düşünmektedir.

Tablo 2. Sınıflardaki Öğrenme Grupları

Sahte (Pseudo) Öğrenme Grubu	Öğrencilerin birlikte çalışması istenmiştir. Fakat öğrenciler bu duruma karşı isteksizdir. Çünkü performanslarına göre değerlendirilmek istemektedirler. Görünürde birbirleriyle konuşurlar, fakat aslında yarışmaktadır. Birbirlerinden bilgi saklamaya teşebbüs ederler, birbirlerini şaşırtır, yanıltırlar. Böyle bir durumda sonuç yoktur; bireysel çalışmanın bu çalışmadan daha iyi olduğu belirtilir.
Geleneksel Sınıf Öğrenme Grubu	Öğrenciler beraber çalışmak üzere görevlendirilmiştir ve onlar da bu durumu kabullenmiştir. Burada öğrenciler, grubun bir üyesi olarak değil ama bireyler olarak değerlendirileceklerine inanmaktadır. Güdü yoktur, yardımlaşma ve paylaşma çok azdır. Bazı öğrenciler diğerlerinin çalışmasının altına gizlenir. Burada elde edilen sonuçlar bireylerin genel potansiyelinden daha düşüktür. Bireyler arasındaki yarışmacılık artmıştır.
İşbirlikli Öğrenme Grubu	Öğrencilerden birlikte çalışmaları istenmiştir ve öğrenciler bundan memnundur. Başarılarının tüm grup üyelerinin gayretlerine bağlı olduğuna inanırlar. Ortak bir amaç için aynı anda aynı iş için çalışırlar. Birbirlerine önem verirler; yüz yüze çalışmaktan hoşlanırlar. Bireysel ve akademik yönden destek olurlar. Her biri sorumluluk alır. Analizler yaparak amaçlarına nasıl ulaşacaklarını araştırırlar. Burada her bir öğrencinin yalnız olarak ulaşabileceği akademik seviyenin üstüne çıktığı özellikle vurgulanır.
Yüksek Performanslı İşbirlikli Öğrenme Grubu	İşbirlikli öğrenme grubunun tüm kriterlerine sahiptir. Bu grup yüksek performans anında tepki ekibidir. Üyelerin birbirlerine karşı bağımlılığı üst seviyededir. Aralarında kuvvetli bir duygusal bağ vardır. Karşılıklı anlayışların çok üst seviyede olması onları grup dışındaki olup bitenlere de duyarlı hale getirir. Grup dışında değerli birini bulduklarında hemen ilgilenir ve yardım ederler. Grubun başkanı her zaman beklenenin üstündedir. Grup aynı zamanda çalışmalarından büyük zevk almaktadır. Ender rastlanan bir grup yapısı olduğu belirtilir.

Kaynak: Johnson, Johnson ve Holubec, 1994; Johnson ve Johnson, 1996.

ler. Birbirleriyle yarıştıkları ve bireysel olarak değerlendirileceğini inandıkları içinde bilgilerini saklamakta ve öğrenmelerinde birbirine yardım etmemektedirler. Her iki grupta da grup çalışmalarının yapılandırılmadan uygulandığı ve başarının bireysel çalışmaya göre daha düşük olduğu görülmektedir.

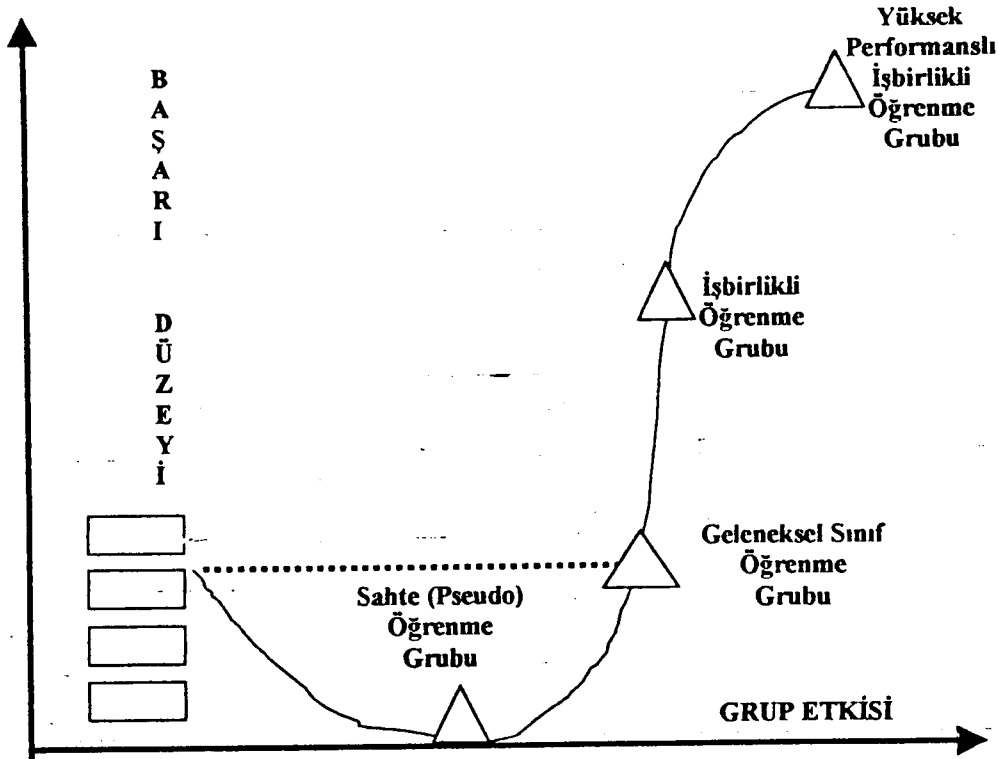
Diğer iki işbirlikli öğrenme grubunda ise ortak bir amaç için yarışmadan çalıştıklarından birbirlerine bireysel ve akademik yönden destek olmaktadır. Başarılarının grup olarak hepsinin çalışmasıyla gerçekleşeceğine inandıklarından, analizler yaparak ortak grup ürünü için birbirlerini destekleyerek güdülenmektedirler. Bu durum her iki grupta da başarının yükselmesine neden olmaktadır.

Tablo 2'de belirtilen öğrenme gruplarının grup üyeleri üzerindeki grup etkisi ve performans düzeyi arasındaki ilişkileri Şekil 1'de gösterilmektedir

Grubun etkisi ile işbirlikli öğrenme gruplarında başarının giderek arttığı görülmektedir. İşbirlikli öğrenmenin başarıyı arttırmada önemli bir öğretim yöntemi olduğu araştırmalar tarafından da kanıtlanmıştır [1, 6, 8, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23] Şekil 2'de sahte (Pseudo) gruptan işbirlikli öğrenme grubuna geçiş aşamaları ayrıntılı biçimde açıklanmıştır.

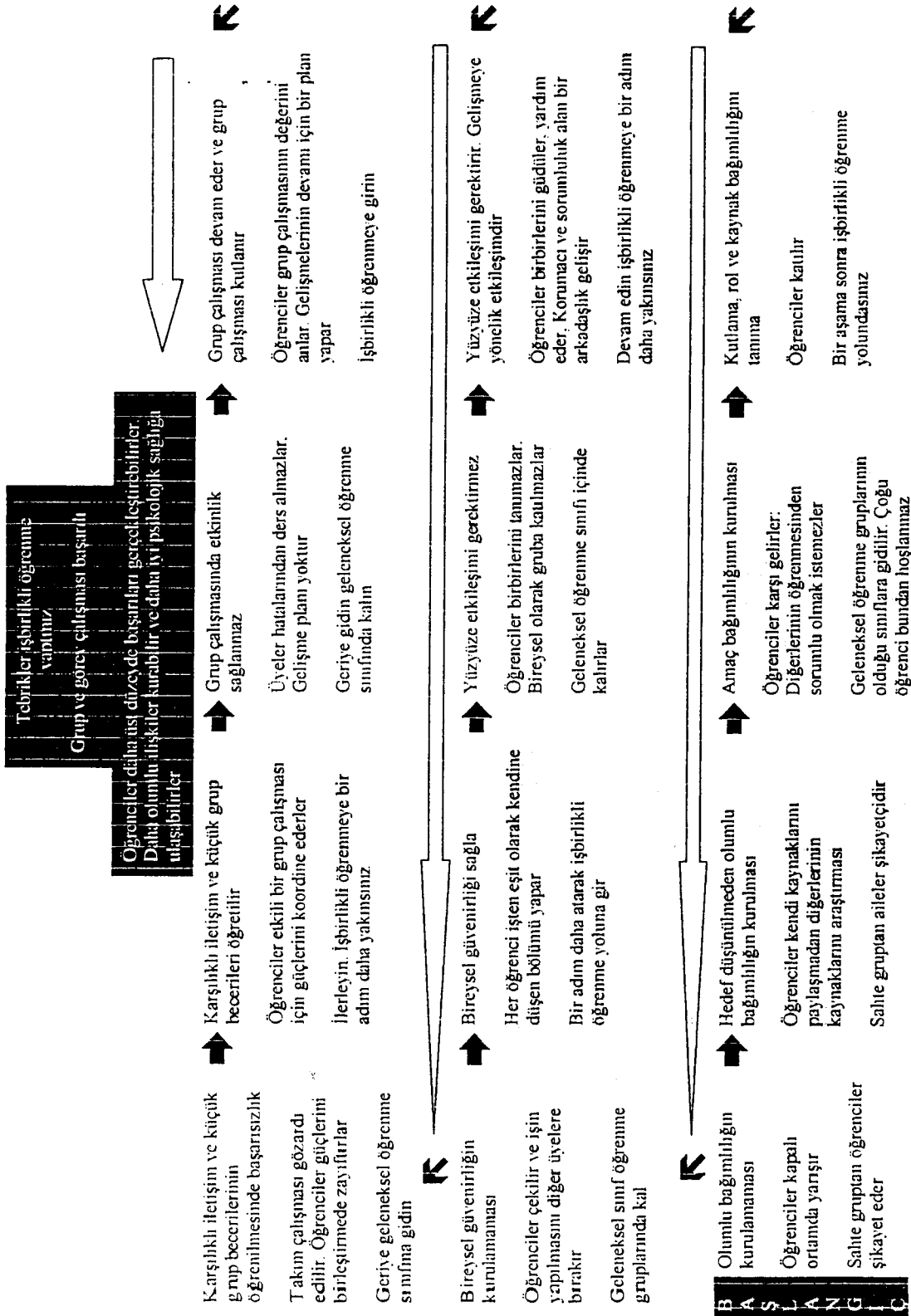
İşbirlikli öğrenme çalışmalarında öğretmen planlamayı ve sınıf düzenlemelerini dikkatli bir şekilde hazırlamalıdır. Şekil 2'de görüldüğü gibi sahte ve geleneksel öğrenme gruplarının işbirlikli

Şekil 1: Öğrenme Gruplarının Grup Üyeleri Üzerindeki Grup Etkisi ve Performans Düzeyi Arasındaki İlişki

Kaynak: Johnson, Johnson ve Holubec, 1994; s.1:7

Şekil 2: Sahte Gruptan İşbirlikli Öğrenme Grubuna Geçiş

öğrenme gruplarına dönüşebilmesi için bir takım koşulların yerine getirilmesi gereklidir. Bu koşullar grup ödülü, olumlu bağlılık, bireysel değerlendirilebilirlik, yüzyüze etkileşim, sosyal beceriler, grup sürecinin değerlendirilmesi ve eşit başarı fırsatı olarak adlandırılmaktadır (1, 6, 13, 14). Bu koşullar işbirlikli öğrenmeyi diğer öğrenme gruplarından ayırarak işbirlikli öğrenmenin etkililiğini arttırmaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak işbirlikli öğrenme öğrencileri grupları ayırıp birlikte çalışmalarını söylemekle gerçekleşmemektedir. Öğrencilere grup ödevlerinin yaptırılması, birbirleriyle tartışması, birbirlerine yardım edilmesinin sağlanması da burada yeterli değildir. Gerçek anlamda işbirlikli öğrenme uygulayabilmek için grup etkinlikleri düzenlenirken iş ve ödül yapılarına dikkat edilmeli ve çalışma yapılandırılmalıdır. Bunun dışında işbirlikli öğrenme yöntemini kullanacak olan öğretmenler yöntemi daha etkili ve amacına uygun olarak uygulayabilmeleri için yetiştirilme sürecinden geçirilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Açıkgöz, Ü. K. "İşbirlikli Öğrenme: Kuram, Araştırma, Uygulama" Malatya: Uğurel Matbaası, (1992).
2. Açıkgöz, Ü. K. "Aktif Öğrenme İçin İşbirlikli Öğrenme" Nasıl Bir Eğitim Sistemi Sempozyumun da Sunulan Bildiri, İzmir, (1997).
3. Cartwright, S. "Cooperative Learning Can Occur in Any Kind Of Program" *Young Children*, January, 2-14 (1993).
4. Davidson, N, "Introduction From Cooperative Learning in Mathematics" New York: Addison-Wesley, (1990).
5. Holm, A. ve Arkadaşları, "Cooperative activities For the Home: Parents Working With Teachers to Support Cooperative Learning" California State Dept. Of Education, Sacramento, Div. Of special Education, (1987).
6. Johnson, D.W., Johnson, R.T. ve Holubec, E.J. "Circles of Learning: Cooperation in the Classroom" *MN: Interaction*, (1990).
7. Meyers, C. ve Jones, B. T. "Promoting Active Learning" San Francisco; Jossey-Bass Publishers, (1993).
8. Slavin, E. R. "When Does Cooperative Learning Increase Student Achievement?" *Psychological Bulletin*, 94: 3, 429-445, (1983).
9. Yıldız, V. "İşbirlikli Öğrenme ve Geleneksel Öğretimin Okulöncesi Çocuklarının Temel Matematik Başarıları Üzerindeki Etkileri ve Mevcut Uygulamalara İlgili Öğretmen Görüşleri" *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, (1998).
10. Miller, A. K. "Enhancing Early Childhood Mainstreaming Through Cooperative Learning: A Brief Literature Review". *Child Study Journal*, 19: 4, 285-291 (1989).
11. Johnson, D.W., Johnson, R.T. "Using Cooperative Learning In Math" Taken from: *Cooperative Learning in Mathematics*. A Handbook for Teachers. New York, Addison-Wesley, (1990).
12. Açıkgöz, K. "Etkili Öğrenme ve Öğretme" İzmir. Kanyılmaz Matbaası, (1996)
13. Johnson, D.W. ve Johnson, R.T. "Cooperation and Competition: Theory and Research" *MN: Interaction*, (1989).
14. Johnson, D.W., Johnson, R.T. ve Holubec, E.J. "The Nuts & Bolts of Cooperative Learning". Edina: Interaction Book Company, (1994).
15. Tudge, J. ve Caruso, D. "Cooperative Problem Solving in the Classroom: Enhancing Young Children's Cognitive Development". *Young Children*, November, 46-52 (1988).
16. Johnson, D.W. ve Johnson, R.T. "Meaningful and Managable Assessment Through Cooperative Learning". Edina. Interaction Book Company, (1996).
17. Stevens, J., R. ve Slavin, R.,E. "The Cooperative Elementary-School Effects on Students Achievement, Attitudes and Social-Relations." *American Educational Research Journal*, 31:2, 312-351 (1995).
18. Qin, Z. Johnson, D.W ve Johnson, R. T. "Cooperative Versus Competitive Efforts and Problem Solving" *Review of Educational Research*, 5:2, 129-143. (1995).
19. Gömlüksiz, M. "Kubaşık Öğrenme Yöntemi ile Geleneksel Yöntemin Demokratik Tutumlar ve Erişime Etkisi" *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Çukurova Üniversitesi. (1993).

20. Gömleksiz, M. "Kubaşık Öğrenme. Tenel Eğitim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısı ve Arkadaşlık İlişkileri Üzerine Deneysel bir Çalışma." Adana. Kemal Matbaası, (1997).
21. Mevarech, R. Z. ve Susak, Z. "Effects of Learning with Cooperative-Mastery Method on Elementary Students" *Journal of Educational Research*, 86: 4, 197-205, (1993).
22. Brush, A. T. "The Effect on Student Achievement and Attitudes When Using Integrated Learning Systems With Cooperative Pairs", *Etr& D*, 45:1, 51-64, (1997).
23. Johnson, D.W., Maruyama, G., Johnson, R.T., Nelson, D. ve Skon, L. "Effect of Cooperative Competitive. And Individualistic goal Structures on Achivement: A Meta-Analysis" *Psychological Bulletin*, 89: 1, (1981).
24. Jacobs, G. Ve Hall, S. Implementing Cooperative Learning. *Forum*, 32:4, 2-5, (1994).
25. Slavin, R. *Cooperative Learning Theory, Resarch and Practice*. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.
26. Johnson, D.W. ve Johnson, R.T. *Making Cooperative Learning Work. Theory into Practice*. 38:2, 67-75, (1999).